

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea
Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului Social
Centrul de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor
state și a Standardelor minime de calitate.

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii Guvernului *pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului Social Centrul de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state și a Standardelor minime de calitate* a fost elaborat de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Necesitatea reglementării modalității de organizare și funcționare a Serviciului social Centrul de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state și a Standardelor minime de calitate este determinată de noile realități generate de criză războiului din Ucraina, care a condus la un flux sporit de persoane care și-au părăsit locuința și țara. Datele UNHCR scot în evidență că mai mult de 814,0 mii persoane au traversat frontiera Republicii Moldova dinspre Ucraina, fiind înregistrate, la începutul lunii mai a anului curent, 107.645 persoane refugiate din Ucraina (<https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>).

Criza refugiaților din Ucraina a determinat Guvernul Republicii Moldova și societatea în ansamblu să își mobilizeze eforturile în vederea sprijinirii persoanelor care necesitau suport și protecție. Încă din primele zile ale crizei refugiaților, în organizarea cazării, asigurării cu produse alimentare, de igienă, vestimentație și altele s-a înregistrat o implicare pleneră atât a instituțiilor statului, cât și a societății civile.

În aceste condiții, pentru a răspunde nevoilor refugiaților, cu suportul partenerilor de dezvoltare și a întregii societăți, au fost organizate locuri de cazare, inclusiv centre de plasament pentru persoanele refugiate. Numărul acestora a evoluat de la 103 la 58, la începutul lunii mai 2023, conform datelor Agenției Naționale Asistență Socială (ANAS). În total capacitatea acestora era de 3840 locuri, fiind ocupate în jur de 61%. În temeiul prevederilor Hotărârii Parlamentului nr. 41/2022 privind declararea stării de urgență și a pct. 19 din Dispoziția nr. 1 din 24 februarie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, la 26 martie 2022, prin ordinul MMPS nr.21/2022 a fost aprobat Regulamentul de organizare și funcționare a Centrului de plasament temporar pentru refugiați și normele de personal și cheltuieli, destinat pentru cazarea temporară a străinilor din Ucraina.

Important de menționat că, Guvernul Republicii Moldova, prin aprobarea Hotărârii de Guvern nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina (Monitorul Oficial nr.21-22, art.38, 26.01.2023), în Anexa 2, acțiunea 3.2.1 stabilește nevoia de a elabora un nou act normativ pentru asigurarea accesului la cazare a persoanelor beneficiare de protecție temporară.

Ținând cont de prevederile Hotărârii Guvernului nr.149/2021, dezvoltarea politicilor în domeniul protecției sociale este unul din domeniile de activitate ale Ministerului

Muncii și Protecției Sociale (MMPS) (art.6, al.2), prin urmare, prin proiectul înaintat ministerul urmează să realizeze acțiunea 3.2.1 a Hotărârii de Guvern nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina.

Noul document de politici înaintat este elaborat totodată în scopul implementării a Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, Legii nr. 677/2001 pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind statutul refugiaților și a Hotărârii Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea Legii nr. 547/2003 asistenței sociale, Legii nr. 123/2010 privind serviciile sociale, Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, Legii nr. 270/2008 protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina.

Proiectul de hotărâre este complementar altor politici aprobate în domeniul protecției sociale, precum și angajamentelor asumate de Republica Moldova pentru implementarea tratatelor internaționale de protecție a drepturilor omului, printre care în mod special se numără Convenția Europeană a drepturilor omului, Convenția privind statutul refugiaților, dar și o serie de alte recomandări de referință publicate în cadrul unor cercetări și rapoarte.

În acest sens, studiul „Cartografierea eforturilor organizațiilor societății civile, membre și parteneri APSCF, de sprijinire a refugiaților ucraineni în Republica Moldova” (APSCF, 2022) a identificat nevoia de a fi reglementate mecanisme clare cu privire la livrarea unui pachet standard de servicii pentru persoanele refugiate din Ucraina.

Totodată, datele *Raportului nr.1 privind monitorizarea respectării drepturilor persoanelor străine din Ucraina în contextul stării de urgență pentru perioada 25 februarie-30 aprilie 2022*, a Avocatului Poporului din 18.05.2022 (https://cda.md/wp-content/uploads/2022/06/Raport-nr.1-persoane-stra%CC%86ine-refugiate-18_05_22.pdf), relevă o serie de deficiențe și probleme cu care se confruntă Centrele pentru refugiați, printre care menționăm: infrastructură învechită și care necesită reparații, nedispunerea de acomodare rezonabilă pentru persoanele cu dizabilități; dotarea disproporționată a centrelor cu cele necesare; neasigurarea în toate centrelor a intimității beneficiarilor etc. Printre recomandările Raportului Avocatului Poporului menționăm:

- necesitatea de reglementare la nivel național a standardelor minime și a procedurilor de cazare temporară pentru persoanele străine aflate în protecție temporară pe teritoriul Republicii Moldova;

- elaborarea unui concept unitar a centrelor destinate plasamentului temporar a persoanelor strămutate, orientat pe identificarea obiectivelor pentru cazare în zonele administrativ-teritoriale aflate în apropierea frontierei de stat cu Ucraina;

- revizuirea standardelor minime pentru centrele de plasament temporar existente, cu luarea în considerație a necesităților persoanelor cu nevoi speciale și a altor grupuri social vulnerabile (mame cu copii mici, persoane în etate etc.);

- raționalizarea distribuirii bunurilor adresate beneficiarilor din centrele de plasament a persoanelor strămutate;

- asigurarea managementului pozitiv de gestionare a centrelor destinate plasamentului temporar a persoanelor strămutate, prin capacitarea personalului și instruirea acestuia, în contextul prevenirii unor abuzuri și a acțiunilor de discriminare eventual admise în

privința persoanelor strămutate;

- asigurarea confidențialității datelor cu caracter personal a beneficiarilor aflați în centrele de plasament temporar;
- monitorizarea condițiilor din centrele de plasament al refugiaților, inclusiv din perspectiva nediscriminării.

Astfel, reglementarea prin hotărâre de Guvern a standardelor minime de calitate pentru centrele de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state va asigura aplicarea unitară a prevederilor și respectarea drepturilor acestor persoane.

Prin urmare, nevoia de a reglementa modul de organizare și funcționare a centrelor de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state – a fost determinată de o serie de cauze, reflectate în rapoartele de monitorizare de către diferite organizații, autorități, instituții care au în vizor persoanele strămutate de pe teritoriul altor state:

- Lipsa unui cadru normativ de reglementare a noilor tipuri de servicii sociale destinate asistării persoanelor strămutate din alte state, inclusiv Ucraina, care determină dificultăți de monitorizare și evaluare a serviciilor prestate;

- Instituirea la momentul declanșării crizei a centrelor de plasament pentru persoanele refugiate din Ucraina în termeni alerți, care nu au respectat în toate cazurile standarde de calitate;

- Dificultăți de înțelegere a nevoilor refugiaților, în special a celor cu nevoi speciale, care să fie reflectate în amenajarea centrelor și prestarea de servicii;

- Costificare diferențiată a serviciilor prestate refugiaților din lipsa unui cadru normativ clar.

Din aceste considerente, inclusiv urmare a studiilor și monitorizărilor desfășurate de Oficiul Avocatul Poporului, MMPS a instituit, prin ordinul nr. 61 din 19 aprilie 2023, grupul de lucru pentru evaluarea calității serviciilor prestate și gestionării finanțelor de către Centrele de plasament temporar pentru refugiați. Grupul de lucru întrunește reprezentanți ai MMPS, ANAS și experți. Responsabilitățile grupului de lucru constau în: efectuarea de controale în teren în cadrul centrelor, întocmirea notelor informative cu privire la constatările identificate, elaborarea de recomandări privind îmbunătățirea activității centrelor de plasament temporar pentru refugiați.

Totuși, în lipsa unor standarde minime de calitate este dificilă monitorizarea și controlul activității acestora centre, or MMPS nu are competența de control. În acest sens, pentru implicarea plenară a Inspectoratului Social de Stat în procesul de acreditare și control este nevoie de aprobarea standardelor minime de calitate prin hotărâre de Guvern.

Pe termen lung, noul cadru normativ va contribui la:

- Crearea serviciilor sociale de plasament pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state în corespundere cu standardele minime de calitate;

- Asigurarea conformării centrelor de plasament create în perioada crizei războiului la noile standarde de calitate;

- Asigurarea prestării serviciilor în cadrul centrelor de plasament pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state în beneficiul acestora, cu respectarea demnității umane;

- Asigurarea evaluării și monitorizării calității serviciilor prestate.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Prezentul proiect nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul prevede, aprobarea *Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului Social Centrul de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state și a Standardelor minime de calitate* care vor contribui la îmbunătățirea cadrului legal pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state, în special a celor venite din Ucraina.

Principalele prevederi ale proiectului constau în:

- Stabilirea scopului și a obiectivelor centrului, axat pe oferirea plasamentului, protecției și asistenței persoanelor strămutate de pe teritoriul altor state pentru a-i ajuta în realizarea integrării și incluziunii comunitare și sociale;

- Indicarea categoriilor de beneficiari ai centrului: persoane și familii strămutate de pe teritoriul altor state, cetățeni străini, fără nici o deosebire bazată, în special pe vârstă, sex, rasă, culoare, limbă, religie, dizabilitate, orientare sexuală, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională etc.; persoanele beneficiare de protecție temporară specificate în Anexa 1 din Hotărârea Guvernului nr. 21 din 18 ianuarie 2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina, la pct.1. și copiii strămutați de pe teritoriul altor state însoțiți de părinți/reprezentanți legali sau însoțitori autorizați/neautorizați;

- Condițiile pe care trebuie să le întrunească solicitantul pentru admiterea în centru;

- Stabilirea tipurilor de servicii prestate în cadrul Centrului, în funcție de nevoile beneficiarilor, printre care: plasament prin asigurarea securității și intimității beneficiarilor; consiliere informațională conform necesităților beneficiarilor, inclusiv în vederea solicitării protecției temporare sau azilului; asigurarea alimentației (prepararea hranei, livrarea prânzurilor calde (după caz), oferirea pachetelor alimentare, oferirea condițiilor pentru prepararea hranei); consiliere psihologică (individuală și de grup, după caz prin grupuri de suport), dezvoltarea abilităților cognitive, de comunicare, comportament și relaționare; asistență și suport social în depășirea situației de criză; consiliere juridică primară; agrement și petrecere a timpului liber, inclusiv antrenarea beneficiarului în activități sociale și culturale; facilitarea integrării și incluziunii sociale a beneficiarilor Centrului în societate; referirea către instituțiile abilitate pentru a oferi asistența necesară (servicii educaționale, servicii medicale, angajarea în câmpul muncii, profesionalizare etc.);

- Reglementarea organizării și funcționării centrului, în special amplasarea centrului în comunitate, amenajarea spațiului care este nevoie de a fi adaptat pentru persoanele cu dizabilități, persoanele în vârstă și familiile cu copii mici; admiterea beneficiarului; plasamentul, inclusive cel de urgență; termenul de cazare, care nu va depăși 90 de zile calendaristice, și condițiile de prelungire a termenului; evaluarea nevoilor și prestarea serviciului; transferul, suspendarea și încetarea termenului de plasament; sistarea

activității Centrului;

- Reglementarea drepturilor și a obligațiilor prestatorului și ale beneficiarilor;
- Stabilirea reglementărilor cu privire la managementul Centrului și a resurselor umane;
- Instituirea mecanismului de protecție și reclamații, cu accent pe protecția împotriva violenței, discriminării, neglijării, exploatării, hărțuirii, a tratamentului inuman și/sau degradant și/sau a traficului de ființe;
- Reglementarea colectării, transmiterii și prelucrării informațiilor privind beneficiarii, operarea în sistemul informațional și protecția datelor cu caracter personal;
- Reglementarea modalității de finanțare a centrului și gestionarea patrimoniului.

Proiectul conține:

- Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciul Social Centrul de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state, cuprinde 11 capitole după cum urmează: Capitolul I *Dispoziții generale*; Capitolul II *Scopul, obiectivele și principiile de activitate ale Centrului*; Capitolul III *Beneficiarii Centrului*; Capitolul IV *Tipuri de servicii prestate în cadrul Centrului*; Capitolul V *Organizarea și funcționarea Centrului*; Capitolul VI *Drepturi și obligații*; Capitolul VII *Managementul Centrului și resurse umane*; Capitolul VIII *Protecție și reclamații*; Capitolul IX *Sistemul Informațional al Centrului și protecția datelor cu caracter personal*; Capitolul X *Finanțarea și patrimoniul Centrului*; Capitolul XI *Dispoziții finale* (Anexa nr. 1).
- Standardele minime de calitate pentru Serviciul Social Centrul de plasament temporar pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state, (Anexa nr. 2). Ținând cont de specificul beneficiarilor și gama largă de situații care pot interveni, au fost stabilite 49 de standarde minime de calitate cu indicatorii de realizare și rezultatele scontate: 1. Accesibilitate și disponibilitate, 2. Informare și sensibilizare, 3. Abordarea individualizată, 4. Abordarea multidisciplinară, 5. Libertate de exprimare și opinie, 6. Confidențialitatea informației, 7. Nondiscriminarea, 8. Respectarea demnității umane și dreptul la viața privată și intimă, 9. Menținerea, dezvoltarea relațiilor cu membrii familiei și cu alte persoane apropiate și reintregirea familiei, 10. Celeritate în oferirea serviciilor, 11. Colaborare și parteneriat, 12. Localizarea Centrului, 13. Mediul intern al Centrului, 14. Amenajarea spațiilor igienico-sanitare, 15. Amenajarea spațiilor pentru servicii, 16. Admiterea beneficiarului, 17. Plasamentul beneficiarilor în Centru, 18. Evaluarea necesităților de asistență a beneficiarilor, 19. Planificarea serviciilor beneficiarului, 20. Suspendarea/încetarea prestării de servicii, 21. Programul activității Centrului, 22. Plasamentul beneficiarilor, 23. Serviciul de consiliere informațională, 24. Serviciul de alimentație, 25. Serviciul de agrement și petrecere a timpului liber, inclusiv antrenarea beneficiarilor în activități sociale și culturale, 26. Menținerea sănătății beneficiarului, 27. Consiliere psihologică (individuală și de grup), 28. Asistență și suport în depășirea situației de criză, 29. Consilierea juridică primară, 30. Asistență în educație/învățare continuă, 31. Facilitarea integrării și incluziunii sociale a beneficiarilor în societate, 32. Serviciile de referire către serviciile de angajare în câmpul muncii și de profesionalizare, serviciile medicale, 33. Drepturile beneficiarilor, 34. Obligațiile beneficiarului, 35. Drepturile și obligațiile personalului, 36. Managerul Centrului, 37. Planificarea și dezvoltarea Serviciilor în Centru, 38. Evaluarea și

monitorizarea, 39. Selecția și angajarea personalului în cadrul Centrului, 40. Formarea profesională inițială și continuă, 41. Supervizarea personalului, 42. Evaluarea personalului, 43. Depunerea și examinarea reclamațiilor și plângerilor, 44. Protecția împotriva violenței, discriminării, neglijării, exploatării, hărțuirii (inclusiv sexuală), a tratamentului inuman și/sau degradant și/sau a traficului de ființe umane, 45. Dosarul beneficiarului, 46. Înregistrarea și arhivarea datelor, 47. Protecția datelor cu caracter personal, 48. Evidența și raportarea datelor, 49. Documentele Centrului referitoare la resursele umane.

Prin urmare, aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului Social Centrul de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state și a Standardelor minime de calitate, va facilita implicarea pleneră a Inspectoratului Social de Stat în procesul de acreditare și control a prestatorilor care oferă servicii persoanelor strămutate.

Totodată, prin respectarea și aplicarea standardelor minime de calitate se va îmbunătăți calitatea și eficiența serviciilor prestate beneficiarilor.

5. Fundamentarea economico-financiară

Cheltuielile ce țin de organizarea și funcționarea Serviciului Social Centrul de plasament temporar pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state, vor fi suportate de către prestatorii de servicii și se vor efectua în limitele alocațiilor prevăzute anual în bugetele respective, precum și a mijloacelor provenite din donații, granturi și alte surse, conform legislației.

Sursele financiare necesare pentru implementarea Serviciului Social Centrul de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state vor fi acoperite

din:

- a) bugetul de stat;
- b) mijloacele financiare oferite de către organizațiile internaționale;
- c) suportul oferit de partenerii de dezvoltare;
- d) donații, granturi și alte surse;
- e) plăți ale persoanei (familiei) pentru servicii sociale și alte fonduri;
- f) venit din desfășurarea unei întreprinderi sociale.

În Planul de acțiuni privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 21/2023, la acțiunile 3.2.1. și 3.2.2. este prevăzut:

- revizuirea Regulamentului de organizare și funcționare a Centrului de plasament temporar pentru refugiați, aprobat prin Ordinul ministrului muncii și protecției sociale nr. 21/2022, și elaborarea unui nou act normativ

- înființarea centrelor de cazare pentru plasarea persoanelor aflate în dificultate, dotarea tehnică și materială cu obiecte și produse de primă necesitate, precum și asigurarea accesibilității persoanelor cu nevoi speciale, respectiv,

în procesul de aprobare a Hotărârii menționate, Ministerul Muncii și Protecției Sociale a propus alocarea mijloacelor financiare necesare pentru organizarea și funcționarea Centrelor respective.

Valoarea estimativă a resurselor financiare necesare pentru dezvoltarea acestui serviciu este de 448.33 lei per beneficiar. Datele utilizate în acest calcul au fost furnizate după cum urmează: MMPS/ANAS - informații financiare privind cheltuielile în centre, UNHCR/ACTED - costul utilităților plătite, PAM - Costul hranei/cateringului în CPTR-uri, REACH - Ocuparea în Centre.

Cheltuielile necesare pentru implementarea proiectului de act normativ se referă doar la cheltuieli de întreținere a beneficiarilor în cadrul CPTR-urilor, costul total fiind posibil de estimat în funcție de beneficiari și capacitatea Centrului. Totodată, prin proiect nu se intenționează construirea centrelor noi, dar va fi utilizată infrastructura existentă.

Pe perioada stării de urgență și/sau durata protecției temporare Centrele vor fi finanțate de către partenerii/donatorii externi (UNHCR, UNICEF, PAM, OIM, UNFPA, OMS, ș.a.) prin:

- 1) intermediul Fondului de intervenție a Guvernului și/sau Fondul de susținere socială a populației;
- 2) direct de către partenerii/donatorii externi prin semnarea Memorandumurilor de finanțare cu Prestatorii Centrelor;
- 3) semnarea unui Memorandum de finanțare dintre partenerii/donatorii externi și Ministerul Muncii și Protecției Sociale pentru acoperirea cheltuielilor de întreținere a Centrelor.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul se încadrează în cadrul normativ existent, iar aprobarea acestuia nu va genera drept consecință necesitatea amendării altor acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul asigurării unui proces participativ pentru elaborarea documentului de politici în cauză, Ministerul Muncii și Protecției Sociale a organizat ședințe la care au participat reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale și locale, ai prestatorilor publici și privați care prestează servicii pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state, în special a celor din Ucraina, organizații necomerciale și internaționale cu atribuții în domeniul protecției persoanelor refugiate.

În scopul respectării Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și ale Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului actului normativ a fost plasat pe: particip.gov.md (https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/10470) și pe pagina web oficială a Ministerului Muncii și Protecției Sociale la secțiunea Transparența decizională, compartimentul Anunțuri/Proiecte supuse consultărilor publice (<https://social.gov.md/transparența-decizională/anunțuri-privind-inițierea-elaborării-deciziei/anunț-privind-inițierea-procesului-de-elaborare-a-proiectului-hotărârii-guvernului-pentru-aprobarea-regulamentului-cadru-privind-organizarea-si-functionarea-serviciului-social-centrul-de-plasament-tem/>).

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul actului normativ urmează a fi supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul nu necesită o expertiză de compatibilitate.	
10. Constatările expertizei juridice	
Proiectul actului normativ urmează a fi supus expertizei juridice de către Ministerul Justiției în conformitate cu art. 37 din legea cu privire la actele normative nr. 100/2017 în procesul desfășurării procesului de avizare.	

Secretar de Stat

Vasile CUȘCA